

"Zaruriyat-ı diniye mahfazaları olan elfaz-ı kudsiye-i İlahiyenin yerine hiçbir şey ikame edilemez ve yerlerini tutamaz ve vazifelerini göremez... Nazariyat-ı diniyenin mahfazaları olan elfazlar ise değiştirilmeye lüzum kalmaz." Örnekle açar mısınız?

Kur'an ayetlerinin orijinal ifadeleri, **ezan, kamet, tesbih (sübhanallah), tekbir (Allahuekber), tahmid (elhamdülillah)** ve benzerleri bunların hepsi zaruriyat-ı diniye mahfazalarıdır ve değiştirilmeleri mümkün değildir.

Mesela günde beş defa okunan ezan ve kametin anlamını bilmiyorum, Türkçeye çevrilse de anlasak diyen adam ya safсата yapıyor ya da dinin özüne bir düşmanlığı var demektir. Çünkü dinin simgesi haline gelmiş, bütün dünyada aynı şekilde okunan ve bütün Müslümanların ortak bir değeri olmuş ezan ve kameti sırf öğrenmek adına farklı bir dile çevirmeye kalkışmak cinayet olur.

Oysa ezan ve kamet gibi simgelerin anlamlarını her akli yerinde olan insan ya bilir ya da kolayca öğrenebilir. Çünkü yüzlerce yıl inandığımız bir dinin temel simgelerini bize talim ettirip öğretecek kültürel bir çevre ve ortam bulunuyor. Bir iki ahmak adamın hevesi için ezanı ve kameti Türkçeleştirmek dine büyük bir darbe indirmektir.

Üstadımızın şu tespiti bu konuda çok doyurucudur:

"Kelimât-ı tesbihiye ve zikriyenin, hususan ezanda ve namazda olanların ekseriyet-i mutlakası, alem ve isim hükmüne geçmişler. Alem gibi, mânâ-yı lügavîsinden ziyade, mânâ-yı örfî-i şer'îsine bakılır. Öyleyse değişmeleri şer'an mümkün değildir. Her mü'mine bilmesi lâzım olan mücmel mânâları, yani muhtasar bir meâli ise, en âmi bir adam dahi çabuk öğrenir. Bütün ömrünü İslâmiyetle geçiren ve kafasını binler mâlâyâniyatla dolduran adamlar, bir iki haftada, hayat-ı ebediyesinin anahtarı olan şu kelimât-ı mübarekenin meâl-i icmâlîsini öğrenmemesine nasıl mazur olabilirler, nasıl Müslüman olurlar, nasıl 'akıllı adam' denilirler? Ve öyle heriflerin tembelliklerinin hatırı için o nur menbalarının mahfazalarını bozmak kâr-ı akıl değildir."(1)

Zaten meal ve çeviri asla orijinalin yerini tutamaz, aslının incelik ve güzelliklerini

---

aktaramaz. Mesela, "**süphanallah**" kelimesi öyle muazzam bir simge ve mana yüklü ki, bunun başka bir dilde yüzde yüz bir karşılığı bulunmuyor. Çeviriler sadece yüzeysel bir bilgi edinme kabilinden olabilir, bundan ötesine taşımak dine ihanet etmektir.

“Amma nazariyat-ı diniyenin mahfazaları olan elfazlar ise, değiştirilmeye lüzum kalmaz. Çünkü nasihat ile ve sair tedris ve talim ve vaaz ile o ihtiyaç mündefi olur.”(2)

Dinin nazari denilen kısmı yoruma açık ve içtihat ile tespit edilmiş meseleleridir. Bu meseleleri de tedris ve talim yolu ile öğrenebiliriz. Tefsirler, medreseler, alimler, hocalar bu ihtiyacı zaten karşılamaktalar.

(1) bk. [Mektubat, Yirmi Altıncı Mektup, Dördüncü Mebhas.](#)

(2) bk. [age.](#)